

COLOR DRACK

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

3 mai 2007*

În cauza C-386/05,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolelor 68 CE și 234 CE de Oberster Gerichtshof (Austria), prin decizia din 28 septembrie 2005, primită de Curte la 24 octombrie 2005, în procedura

Color Drack GmbH

împotriva

Lexx International Vertriebs GmbH,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul K. Lenaerts (raportor), președinte de cameră, domnul E. Juhász, doamna R. Silva de Lapuerta, domni G. Arestis și T. von Danwitz, judecători,

* Limba de procedură: germana.

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: domnul B. Fülöp, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 23 noiembrie 2006,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Lexx International Vertriebs GmbH, de H. Weben, Rechtsanwalt;
- pentru guvernul german, de domnii A. Dittrich și M. Lumma, în calitate de agenți;
- pentru guvernul italian, de domnul I. M. Braguglia, în calitate de agent, asistat de domnul W. Ferrante, avvocato dello Stato;
- pentru guvernul Regatului Unit, de doamna S. Nwaokolo, în calitate de agent, asistată de A. Henshaw, barrister;
- pentru Comisia Comunităților Europene, de doamna A.-M. Rouchaud-Joët și de domnul W. Bogensberger, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 15 februarie 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74).

Regulamentul nr. 44/2001

- 2 Potrivit considerentului (2) al Regulamentului nr. 44/2001, „[a]doptarea de dispoziții care să unifice normele referitoare la conflictele de competență în materie civilă și comercială și la simplificarea formalităților în vederea recunoașterii și executării rapide și simple a hotărârilor de către statele membre legate prin regulament[ul menționat] este indispensabilă”.
- 3 Conform considerentului (11) al Regulamentului nr. 44/2001, „[n]ormele de competență trebuie să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului și, astfel, trebuie să fie întotdeauna disponibilă, cu excepția câtorva situații bine definite în care materia litigiului sau autonomia părților justifică un alt factor de legătură”.

4 Normele de competență stabilite în Regulamentul nr. 44/2001 figurează în capitolul II din acesta, care cuprinde articolele 2-31.

5 Articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, care face parte din capitolul II secțiunea 1 din acesta, intitulată „Dispoziții generale”, prevede:

„Sub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor statului membru în cauză.”

6 Articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 44/2001, care este cuprins în aceeași secțiune 1, prevede:

„Persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru pot fi acționate în justiție în fața instanțelor unui alt stat membru numai în temeiul normelor enunțate în secțiunile 2-7 din prezentul capitol.”

7 Potrivit articolului 5 din Regulamentul nr. 44/2001, care este inclus în capitolul II secțiunea 2 din acesta, intitulată „Competențe speciale”:

„O persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru:

(1) (a) în materie contractuală, în fața instanțelor de la locul în care obligația care formează obiectul cererii a fost sau urmează a fi executată;

(b) în sensul aplicării prezentei dispoziții și în absența vreunei convenții contrare, locul de executare a obligației în cauză este:

— în cazul vânzării de mărfuri, locul dintr-un stat membru unde, în temeiul contractului, au fost sau ar fi trebuit să fie livrate mărfurile,

— în cazul prestării de servicii, locul dintr-un stat membru unde, în temeiul contractului, au fost sau ar fi trebuit să fie prestate serviciile;

(c) în cazul în care nu se aplică litera (b), se aplică litera (a);

[...]"

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

- 8 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare a fost formulată în cadrul unui litigiu între Color Drack GmbH (denumită în continuare „Color Drack”), societate cu sediul în Schwarzach (Austria), pe de o parte, și Lexx International Vertriebs GmbH (denumită în continuare „Lexx”), societate cu sediul în Nürnberg

(Germania), pe de altă parte, în legătură cu executarea unui contract de vânzare de mărfuri în temeiul căruia Lexx s-a obligat să livreze mărfuri la diferiți distribuitori ai societății Color Drack în Austria, în special în zona sediului Color Drack, aceasta din urmă obligându-se să plătească prețul mărfurilor respective.

- 9 Acțiunea principală privește în special neexecutarea obligației care îi revine societății Lexx în temeiul contractului de a prelua mărfurile nevândute și de a plăti prețul acestora către Color Drack.

- 10 Ca urmare a acestei neexecutări, Color Drack a introdus la 10 mai 2004 o acțiune pentru plata prețului împotriva societății Lexx la Bezirksgericht St Johann im Pongau (Austria), în a cărei rază teritorială se află sediul său. Această instanță s-a declarat competentă din punct de vedere teritorial în temeiul articolului 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001.

- 11 Ca urmare a apelului introdus de societatea Lexx, Landesgericht Salzburg (Austria) a anulat această hotărâre, pentru motivul că organul jurisdicțional care a judecat în primă instanță nu era competent din punct de vedere teritorial. Această instanță de apel a considerat că locul de legătură unic prevăzut la articolul 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 pentru toate pretențiile rezultate dintr-un contract de vânzare de mărfuri nu putea fi determinat în caz de pluralitate de locuri de livrare.

- 12 Oberster Gerichtshof, care a fost sesizată cu un recurs declarat de Color Drack împotriva deciziei Landesgericht Salzburg, consideră că, pentru a soluționa problema competenței teritoriale a instanței austriece sesizate în primă instanță, este necesară o interpretare a articolului 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001.

- 13 Oberster Gerichtshof arată că această prevedere menționează un loc de legătură unic pentru toate pretențiile rezultate dintr-un contract de vânzare de mărfuri, și anume locul de livrare, și că aceeași prevedere, care stabilește o normă de competență specială, trebuie, în principiu, să facă obiectul unei interpretări stricte. În aceste condiții, Oberster Gerichtshof solicită să se stabilească dacă organul jurisdicțional sesizat în primă instanță în temeiul prevederii menționate este competent, din moment ce, în speță, mărfurile nu au fost livrate doar în raza teritorială a acestei instanțe, ci în diferite locuri din statul membru de care aparține acest organ jurisdicțional.
- 14 Prin urmare, Oberster Gerichtshof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 5 punctul 1 litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 [...] trebuie interpretat în sensul că vânzătorul de mărfuri, domiciliat pe teritoriul unui stat membru, care a livrat mărfurile cumpărătorului, domiciliat pe teritoriul unui alt stat membru, în diferite locuri din acest alt stat membru, potrivit contractului, poate fi acționat în justiție de către cumpărător, referitor la o pretenție ce rezultă din contract care privește toate livrările (parțiale), la instanța de la unul dintre aceste locuri (de executare), dacă este cazul, la alegerea cumpărătorului?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 15 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 este aplicabil în cazul vânzării de mărfuri care implică o pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru și, dacă este cazul, atunci când cererea privește toate livrările, dacă reclamantul poate să îl cheme în judecată pe pârât în fața instanței de la locul de livrare ales de acesta.

- 16 Cu titlu introductiv, trebuie precizat că următoarele considerente se limitează doar la cazul unei pluralități de locuri de livrare în cadrul unui singur stat membru și nu oferă un răspuns pentru cazul pluralității de locuri de livrare situate în mai multe state membre.
- 17 De la bun început, trebuie constatat că modul de redactare a articolului 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 nu este suficient pentru a permite să se răspundă la întrebarea adresată, din moment ce acest mod de redactare nu se referă în mod expres la cazul vizat prin aceasta.
- 18 În consecință, articolul 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în lumina istoricului legislativ, a obiectivelor și a sistemului regulamentului menționat (a se vedea în acest sens hotărârea din 13 iulie 2006, *Reisch Montage, C-103/05, Rec.*, p. I-6827, punctul 29, și hotărârea din 14 decembrie 2006, *ASML, C-283/05, Rec.*, p. I-12041, punctul 22).
- 19 În această privință, din considerentele (2) și (11) ale Regulamentului nr. 44/2001 rezultă că acesta vizează să unifice normele referitoare la conflictele de competență în materie civilă și comercială prin norme de competență care să prezinte un mare grad de previzibilitate.
- 20 În acest context, regulamentul menționat urmărește să consolideze protecția juridică a persoanelor stabilite în Comunitate, permițând atât reclamantului să identifice cu ușurință instanța pe care o poate sesiza, cât și pârâtului să prevadă în mod rezonabil instanța în fața căreia poate fi acționat în justiție (a se vedea hotărârea *Reisch Montage*, citată anterior, punctele 24 și 25).

- 21 Normele de competență prevăzute în Regulamentul nr. 44/2001 se întemeiază în acest sens pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului, enunțat la articolul 2 din acest regulament și completat prin competențe speciale (a se vedea hotărârea Reisch Montage, citată anterior, punctul 22).
- 22 Astfel, norma de competență a instanței de la domiciliul pârâtului este completată, la articolul 5 punctul 1 din Regulamentul nr. 44/2001, printr-o normă de competență specială în materie contractuală. Această ultimă normă, care răspunde unui obiectiv de proximitate, este motivată de existența unei legături strânse între contract și instanța chemată să se pronunțe asupra acestuia.
- 23 În temeiul acestei norme, pârâtul poate de asemenea să fie acționat în justiție în fața instanței de la locul unde obligația care face obiectul cererii a fost sau urmează să fie executată, prezumându-se existența unei legături strânse a acestei instanțe cu contractul respectiv.
- 24 Pentru a consolida obiectivul esențial al unificării normelor de competență judiciară, urmărindu-se să se asigure previzibilitatea acestora, Regulamentul nr. 44/2001 definește într-un mod autonom acest factor de legătură pentru vânzarea mărfurilor.
- 25 Într-adevăr, în temeiul articolului 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță, locul de executare a obligației care face obiectul cererii este locul dintr-un stat membru unde, în temeiul contractului, mărfurile au fost sau ar fi trebuit să fie livrate.
- 26 În cadrul Regulamentului nr. 44/2001, contrar a ceea ce a susținut societatea Lexx, această normă de competență specială în materie contractuală stabilește astfel locul de livrare drept factor de legătură autonom, care are vocația să fie aplicat la toate cererile întemeiate pe același contract de vânzare de mărfuri, și nu doar la cele întemeiate pe însăși obligația de livrare.

- 27 În lumina acestor considerente, trebuie stabilit dacă, în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru, articolul 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 este aplicabil și, dacă este cazul, în situația în care cererea se referă la toate livrările, dacă reclamantul poate să îl acționeze în justiție pe pârât în fața instanței de la locul de livrare ales de acesta.
- 28 În primul rând, trebuie considerat că articolul 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 se aplică atât în caz de unicitate, cât și în caz de pluralitate de locuri de livrare.
- 29 Într-adevăr, stabilind caracterul unitar atât al instanței competente, cât și al factorului de legătură, legiuitorul comunitar nu a avut în vedere excluderea, în general, a ipotezei în care mai multe instanțe pot fi competente, nici a celei în care existența respectivului factor se poate verifica în diferite locuri.
- 30 În ceea ce privește articolul 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001, care determină atât competența internațională, cât și competența teritorială, această prevedere vizează unificarea normelor de conflict de competență judiciară și, în consecință, desemnarea în mod direct a instanței competente, fără a se recurge la reglementările interne ale statelor membre.
- 31 În această privință, trebuie considerat că un răspuns afirmativ la întrebarea dacă prevederea examinată este aplicabilă în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru nu repune în discuție obiectivele urmărite de normele de competență internațională ale instanțelor din statele membre care sunt menționate în Regulamentul nr. 44/2001.
- 32 Pe de o parte, aplicabilitatea articolului 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru este conformă cu obiectivul previzibilității urmărit de acest regulament.

- 33 Într-adevăr, în acest caz, părțile din contract pot cu ușurință și în mod rezonabil să prevadă în fața instanțelor cărui stat membru își vor putea prezenta diferendul.
- 34 Pe de altă parte, aplicabilitatea articolului 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru este de asemenea conformă cu obiectivul proximității care stă la baza normelor de competență specială în materie contractuală.
- 35 Într-adevăr, în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru, acest obiectiv al proximității este asigurat în măsura în care, în temeiul prevederii examinate, instanțele acestui stat membru vor fi în orice caz competente să judece litigiul.
- 36 În consecință, articolul 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 este aplicabil în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru.
- 37 Cu toate acestea, nu se poate deduce din aplicabilitatea articolului 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 la împrejurări precum cele din cauza principală că această prevedere atribuie în mod necesar o competență concurentă oricărei instanțe în a cărei rază teritorială au fost sau ar fi trebuit să fie livrate mărfurile.
- 38 În al doilea rând, în ceea ce privește problema dacă, în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru și în cazul în care cererea are legătură cu toate livrările, reclamantul îl poate acționa în justiție pe pârât în fața instanței de la locul de livrare ales de acesta în temeiul articolului 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001, este necesar, într-adevăr, să se sublinieze că o singură instanță trebuie să fie competentă să judece toate cererile întemeiate pe contract.

- 39 În această privință, trebuie luat în considerare istoricul legislativ al prevederii examinate. Prin această prevedere, legiuitorul comunitar a dorit, în ceea ce privește contractele de vânzare, să renunțe în mod explicit la soluția anterioară, potrivit căreia locul de executare era determinat, pentru fiecare dintre obligațiile litigioase, în temeiul dreptului internațional privat al instanței sesizate cu soluționarea litigiului. Desemnând într-un mod autonom drept „loc de executare” locul unde trebuie să fie executată obligația care caracterizează contractul, legiuitorul comunitar a înțeles să centralizeze la locul de executare competența judiciară pentru litigiile relative la toate obligațiile contractuale și să stabilească o competență judiciară unică pentru toate cererile întemeiate pe contract.
- 40 În această privință, trebuie să se țină cont de faptul că această competență specială vizată la articolul 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 se justifică, în principiu, prin existența unei legături deosebit de strânse între contract și instanța chemată să se pronunțe asupra acestuia, în vederea bunei organizări a procesului. Rezultă că, în caz de pluralitate de locuri de livrare a mărfurilor, prin loc de executare, în sensul aplicării prevederii examinate, trebuie, în principiu, să se înțeleagă locul care asigură legătura cea mai strânsă între contract și instanța competentă. Într-o asemenea ipoteză, legătura cea mai strânsă se află, în general, la locul livrării principale, care trebuie determinată în funcție de criteriile economice.
- 41 În acest scop, instanța națională sesizată este cea care are sarcina de a determina dacă este competentă în raport cu elementele de probă care îi sunt prezentate.
- 42 Dacă nu se poate determina locul livrării principale, fiecare dintre locurile de livrare prezintă o legătură suficientă de proximitate cu elementele materiale ale litigiului și, astfel, o legătură semnificativă pe planul competenței judiciare. Într-un asemenea caz, reclamantul îl poate acționa în justiție pe pârât în fața instanței de la locul de livrare ales de acesta în temeiul articolului 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001.

- 43 O astfel de posibilitate de alegere recunoscută reclamantului îi permite atât acestuia să identifice cu ușurință instanțele pe care le poate sesiza, cât și pârâtului să prevadă în mod rezonabil instanțele în fața cărora poate fi acționat în justiție.
- 44 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție de faptul că pârâtul nu poate să prevadă în fața cărei instanțe anume din acest stat membru poate fi acționat în justiție, pentru că este suficient de protejat, din moment ce nu poate fi acționat în justiție în temeiul prevederii examinate, în caz de pluralitate de locuri de executare în cadrul aceluiași stat membru, decât în fața instanțelor acestui stat membru în a căror rază teritorială a fost efectuată o livrare.
- 45 Având în vedere ansamblul considerațiilor de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul nr. 44/2001 trebuie interpretat în sensul că această prevedere este aplicabilă în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru. Într-un asemenea caz, instanța competentă să judece toate cererile întemeiate pe contractul de vânzare de mărfuri este aceea în a cărei rază teritorială se găsește locul livrării principale, care trebuie determinată în funcție de criterii economice. În lipsa unor factori determinanți pentru stabilirea locului livrării principale, reclamantul poate să îl acționeze în justiție pe pârât în fața instanței de la locul de livrare ales de acesta.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 46 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Articolul 5 punctul 1 litera (b) prima liniuță din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că această prevedere este aplicabilă în caz de pluralitate de locuri de livrare în cadrul aceluiași stat membru. Într-un asemenea caz, instanța competentă să judece toate cererile întemeiate pe contractul de vânzare de mărfuri este aceea în a cărei rază teritorială se găsește locul livrării principale, care trebuie determinată în funcție de criterii economice. În lipsa unor factori determinanți pentru stabilirea locului livrării principale, reclamantul poate să îl acționeze în justiție pe pârât în fața instanței de la locul de livrare ales de acesta.

Semnături